

DOCUMENTATIENOTA

CRB 2013 - 0291

Effect van de (para)fiscale veranderingen op de
nettoloonontwikkeling tegen vaste prijzen
sinds 1996 : Update van de resultaten

Documentatienota
Effect van de (para)fiscale veranderingen
op de nettoloonontwikkeling tegen vaste prijzen sinds 1996

Update van de resultaten

Contactpersoon:
Hendrik Nevejan
hendrik.nevejan@ccecrb.fgov.be

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	De resultaten	3
3	Bibliografie	7

Lijst tabellen

Tabel 2-1: Stijging van het nettoloon tegen vaste prijzen van 1996 tot 2011, in totaal en als gevolg van (para)fiscale veranderingen	4
Tabel 2-2: Ontwikkeling van de effectieve aanslagvoet, in de veronderstelling	5

1 Inleiding

Deze documentatienota brengt een actualisering van twee eerder verschenen documentatienota's (zie CRB, 2010a en 2010b) over het effect van de (para)fiscale veranderingen op de ontwikkeling van het nettoloon tegen vaste prijzen voor de periode van 1996 tot 2009. Het secretariaat werkte voor de actualisering opnieuw samen met de studiedienst van de fod Financiën¹, volgens de vastgelegde methode (zie CRB, 2010a). De resultaten van deze actualisering – m.b.t. de jaren 2010 en 2011 – werden reeds voorgesteld in de bijlagen bij het Technisch verslag 2012² en worden hier volledig overgenomen.

2 De resultaten

Sinds 1996 vonden tal van (para)fiscale veranderingen plaats die een onmiddellijke impact hebben gehad op het nettoloon en dus op de koopkracht van de werknemers. Uit de vorige documentatienota's (zie CRB, 2010a en 2010b) bleek inderdaad al dat de (para)fiscale veranderingen die in deze periode werden ingevoerd hebben geleid tot een verhoging van het nettoloon tegen vaste prijzen en dit ongeacht de beschouwde gezinssamenstelling en het loonniveau. Dit betekent dus dat het nettoloon tegen vaste prijzen tijdens die periode hoe dan ook voor alle werknemers zou zijn gestegen zelfs als de brutolonen alleen de ontwikkeling van de consumptieprijzen zouden hebben gevolgd. De omvang van deze stijging is uiteraard niet voor iedereen dezelfde zoals blijkt uit Tabel 2-1 waarin de resultaten voor de verschillende profielen zijn geactualiseerd tot 2011. De laagste lonen (cf. 50% van het gemiddelde loon) kenden sinds 1996 de sterkste toename in koopkracht: van 13,4% tot 17,6%, naargelang de gezinssamenstelling, waarvan 11,3% tot 15,3% kan worden toegeschreven aan (para)fiscale veranderingen. Voor de hoge lonen (cf. 100% en meer van het gemiddelde loon) viel de koopkrachttoename lager uit: van 5,1% tot 8,9%, waarvan 1,7% tot 5,4% kan worden toegeschreven aan (para)fiscale veranderingen. Hieruit kunnen we dus besluiten dat de (para)fiscale veranderingen vooral gericht waren op de lage lonen.

Dit valt ook op te maken uit Tabel 2-2 die een overzicht geeft van hoe de effectieve aanslagvoet zich van 1996 tot 2011 zou hebben ontwikkeld in de veronderstelling dat de brutolonen sinds 1996 enkel de inflatie zouden hebben gevolgd³. Deze tabel onderscheidt drie periodes: van 1996 tot 2006 (zie CRB, 2010a), van 2006 tot 2009 (zie CRB, 2010b) en van 2009 tot 2011 (update).

¹ We bedanken in het bijzonder de heren Christian Valenduc en Frédéric Halleux voor hun medewerking.

² Zie weblink: http://www.ccecrb.fgov.be/txt/nl/annexe_nl.pdf.

³ Volgens dit scenario is het brutoloon tegen vaste prijzen sinds 1996 dus onveranderd gebleven. Hiermee wordt het (opwaartse) effect van de reële brutolootoename op de ontwikkeling van de effectieve aanslagvoet weggezuiverd en zonderen we het effect van de (para)fiscale veranderingen af.

Tabel 2-1: Stijging van het nettoloon tegen vaste prijzen van 1996 tot 2011, in totaal en als gevolg van (para)fiscale veranderingen

	Totale stijging (A)	Stijging als gevolg van (para)fiscale veranderingen (B)	(B) / (A)
Profielen zonder kinderen			
Alleenstaande 50%	15,3%	13,0%	84,6%
Alleenstaande 75%	7,1%	5,3%	74,7%
Alleenstaande 100%	6,1%	2,3%	38,3%
Alleenstaande 150%	6,1%	2,4%	38,8%
Alleenstaande 200%	6,4%	2,6%	39,7%
Alleenstaande 250%	7,6%	3,4%	44,7%
Koppel 50%	15,1%	12,7%	84,2%
Koppel 75%	5,6%	3,8%	67,1%
Koppel 100%	5,5%	2,0%	36,0%
Koppel 150%	5,4%	1,8%	33,7%
Koppel 200%	5,1%	1,7%	33,3%
Koppel 250%	5,8%	2,0%	35,2%
Koppel 50-50%	14,4%	12,1%	83,8%
Koppel 50%-100%	9,9%	6,6%	67,3%
Koppel 100%-100%	6,5%	2,8%	42,4%
Koppel 150%-150%	6,7%	2,9%	42,9%
Koppel 200%-200%	6,9%	3,0%	42,7%
Koppel 250%-250%	7,5%	3,4%	44,9%
Profielen met kinderen			
Alleenstaande 50%	13,4%	11,3%	84,3%
Alleenstaande 75%	6,3%	4,7%	74,1%
Alleenstaande 100%	5,3%	1,8%	34,6%
Alleenstaande 150%	5,5%	2,0%	36,2%
Alleenstaande 200%	5,9%	2,2%	37,7%
Alleenstaande 250%	7,1%	3,1%	43,5%
Koppel 50%	17,5%	14,0%	79,7%
Koppel 75%	9,9%	8,1%	82,1%
Koppel 100%	8,9%	5,4%	61,1%
Koppel 150%	8,0%	4,4%	55,3%
Koppel 200%	7,2%	3,8%	52,9%
Koppel 250%	7,6%	3,9%	50,8%
Koppel 50-50%	17,6%	15,3%	86,9%
Koppel 50%-100%	12,5%	9,2%	73,6%
Koppel 100%-100%	8,5%	4,8%	56,1%
Koppel 150%-150%	8,2%	4,4%	53,4%
Koppel 200%-200%	8,1%	4,1%	51,2%
Koppel 250%-250%	8,5%	4,4%	51,4%

Bron: fod Financiën - studiedienst

Tabel 2-2: Ontwikkeling van de effectieve aanslagvoet, in de veronderstelling dat de brutolonen van 1996 t.e.m. 2011 alleen de consumptieprijzen zouden zijn gevolgd

	1996	2006	2009	2011	Vershil 1996-2011
Profielen zonder kinderen					
Alleenstaande 50%	26,0%	18,4%	15,9%	16,5%	-9,6%
Alleenstaande 75%	34,9%	32,2%	30,2%	31,4%	-3,4%
Alleenstaande 100%	40,5%	38,9%	38,5%	39,1%	-1,4%
Alleenstaande 150%	46,3%	44,8%	44,5%	45,1%	-1,2%
Alleenstaande 200%	49,9%	48,4%	48,3%	48,7%	-1,3%
Alleenstaande 250%	52,5%	50,8%	50,6%	50,9%	-1,6%
Koppel 50%	13,1%	4,7%	1,2%	2,1%	-11,0%
Koppel 75%	23,0%	21,3%	18,7%	20,1%	-2,9%
Koppel 100%	29,9%	28,7%	27,9%	28,5%	-1,3%
Koppel 150%	38,1%	36,9%	36,4%	37,0%	-1,1%
Koppel 200%	43,3%	42,2%	41,8%	42,4%	-0,9%
Koppel 250%	47,0%	45,8%	45,4%	45,9%	-1,1%
Koppel 50-50%	26,3%	19,4%	16,8%	17,4%	-8,9%
Koppel 50%-100%	36,1%	32,5%	31,4%	31,9%	-4,2%
Koppel 100%-100%	40,8%	39,0%	38,6%	39,2%	-1,6%
Koppel 150%-150%	46,3%	44,7%	44,3%	44,8%	-1,5%
Koppel 200%-200%	49,7%	48,1%	47,8%	48,2%	-1,5%
Koppel 250%-250%	52,1%	50,3%	50,2%	50,5%	-1,6%
Profielen met kinderen					
Alleenstaande 50%	16,7%	9,4%	6,3%	7,3%	-9,4%
Alleenstaande 75%	28,6%	26,2%	23,9%	25,3%	-3,3%
Alleenstaande 100%	35,8%	34,4%	33,9%	34,6%	-1,1%
Alleenstaande 150%	43,2%	41,8%	41,5%	42,1%	-1,1%
Alleenstaande 200%	47,6%	46,2%	46,0%	46,4%	-1,2%
Alleenstaande 250%	50,6%	49,0%	48,8%	49,1%	-1,5%
Koppel 50%	13,1%	2,5%	0,1%	0,3%	-12,8%
Koppel 75%	22,0%	16,9%	14,2%	15,8%	-6,3%
Koppel 100%	29,2%	25,5%	24,6%	25,3%	-3,8%
Koppel 150%	37,7%	34,8%	34,2%	34,9%	-2,7%
Koppel 200%	43,0%	40,6%	40,2%	40,8%	-2,2%
Koppel 250%	46,7%	44,6%	44,1%	44,7%	-2,0%
Koppel 50-50%	25,6%	16,2%	13,5%	14,3%	-11,3%
Koppel 50%-100%	37,6%	32,5%	31,4%	31,9%	-5,7%
Koppel 100%-100%	40,4%	37,4%	37,0%	37,6%	-2,8%
Koppel 150%-150%	46,1%	43,6%	43,3%	43,8%	-2,3%
Koppel 200%-200%	49,5%	47,3%	47,0%	47,4%	-2,1%
Koppel 250%-250%	52,0%	49,7%	49,5%	49,9%	-2,1%

Bron: fod Financiën - studiedienst

Over de periode 1996-2006 valt de afname van de (para)fiscale lasten het sterkst op voor de lage lonen, vervolgens voor de hoge lonen en ten slotte voor de gemiddelde lonen. Alle profielen hebben voordeel gehaald van de herinvoering van de indexering van de belastingschalen en van de verlaging van de crisisbelasting. De (para)fiscale druk op de lage lonen werd bovendien gunstig beïnvloed door de invoering - en later de uitbreiding - van de werkbonus, door de verhoging van het tarief voor de eerste schijf van het barema van de forfaitaire beroepskosten en door de verbreding van de middelste schalen van het belastingbarema. De hoge lonen konden genieten van de afschaffing van de hoogste marginale aanslagvoeten. De gemiddelde lonen, daarentegen, kenden de minst sterke afname van de effectieve aanslagvoet omdat noch de werkbonus, noch de afschaffing van de hogere marginale belastingvoeten hier van toepassing waren.

Van 2006 tot 2009 kwam de verdere verlaging van de (para)fiscale druk opnieuw vooral ten goede aan de lage lonen door de uitbreiding van de werkbonus, door de verhoging van de belastingvrije som voor de lage en gemiddelde inkomens en de verbreding van de eerste schijf van het barema van de forfaitaire beroepskosten. De (para)fiscale lasten op de gemiddelde en hoge lonen daalden slechts in mindere mate.

Het verlagen van de (para)fiscale lasten op de lage lonen werd ook recent verder gezet met de invoering vanaf april 2011 van een nieuwe belastingvermindering voor werknemers met een laag loon die reeds van de werkbonus konden genieten⁴. Het houdt een verhoging van het nettoloon in van maximaal 120 euro op jaarbasis⁵. Dit heeft echter niet verhinderd dat de effectieve aanslagvoet, ongeacht de gezinssamenstelling en het loonniveau, van 2009 tot 2011 lichtjes is gestegen. De verklaring hiervoor is te vinden in de indexering van de verschillende basisbedragen in de berekening van de personenbelasting zoals de belastingvrije som, de belastingschalen en de maximumbedragen van belastingverminderingen. De indexering liep achter op de eigenlijke ontwikkeling van de consumptieprijzen: de basisbedragen namen van 2009 tot 2011 slechts toe met 2,1% terwijl consumptieprijzen stegen met 5,8%. Op lonen die met de consumptieprijzen meestegen, nam de verschuldigde belastingen hierdoor onevenredig toe en liep de effectieve aanslagvoet derhalve op, wat de koopkracht van de werknemers in de voorbije jaren heeft aangetast.

Op te merken valt dat de voorgestelde resultaten geen rekening houden met de (para)fiscale veranderingen die pas in 2013, in het kader van de van de relancestrategie, in voege zullen treden en de koopkracht van de werknemers zullen versterken. Het gaat om de verhoging van de werkbonus en van de nieuwe belastingvermindering die hieraan is gekoppeld.

⁴ Het bedrag van het (terugbetaalbaar) belastingkrediet stemt overeen met 5,7% van de vermindering op de werknemersbijdrage voor de sociale zekerheid (d.i. de werkbonus).

⁵ Dit maximumbedrag stemt overeen met 5,7% van het maximumbedrag op jaarbasis van de werkbonus, zijnde 2100 euro.

3 Bibliografie

CENTRALE RAAD VOOR HET BEDRIJFSLEVEN, SECRETARIAAT (2010a), Effecten van de (para)fiscale veranderingen op de ontwikkeling van het nettoloon tegen constante prijzen (1996-2006), Documentatienota, CRB 2010-0185, Brussel, 60 blz.

CENTRALE RAAD VOOR HET BEDRIJFSLEVEN, SECRETARIAAT (2010b), Effecten van de (para)fiscale veranderingen op de ontwikkeling van het nettoloon tegen constante prijzen van 1996 tot 2009: globalisatie van de resultaten, Documentatienota, CRB 2010-1261, Brussel, 11 blz.